МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ДИЗАЙНІ

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми «Дизайн»
галузі знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 022 Дизайн
денної та заочної форм навчання

Луцьк 2025

УДК 7.012:001.89 (07)

Голова вченої ради факультету архітектури, будівництва та дизайну _____О. АНДРІЙЧУК

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій ЛНТУ
Директор бібліотеки _____ Н. ПОЛІЩУК

Рекомендовано до видання вченою радою факультету архітектури, будівництва та дизайну ЛНТУ,
протокол № 5 від «15» січня 2025 року.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри архітектури та дизайну ЛНТУ, протокол № 9 від «14» січня 2025 року.
Завідувач кафедри АД _____О. ПАСІЧНИК

Укладач: _____ Н. СКЛЯРЕНКО, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри архітектури та дизайну ЛНТУ.

Рецензент: _____ О. ПАСІЧНИК, канд. архітектури, доцент, завідувач кафедри архітектури та дизайну ЛНТУ.

Відповідальний за випуск: _____ О. ПАСІЧНИК, завідувач кафедри архітектури та дизайну ЛНТУ.

Наукові дослідження в дизайні [Текст] : методичні вказівки до виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Дизайн» галузі знань 02 Культура та мистецтво спеціальності 022 Дизайн денної та заочної форм навчання / уклад. Н.В. Скляренко. – Луцьк : ЛНТУ, 2025. – 52 с.

Методичні вказівки надають інформацію про особливості організації та специфіку самостійної роботи над науковим дослідженням. Самостійні роботи з дисципліни «Наукові дослідження в дизайні» слугують засобом самоконтролю студента та спрямовані на поглиблене вивчення окремих питань курсу. Сформульовано завдання та методичні рекомендації до їх виконання.

© Скляренко Н.В., 2025

ЗМІСТ

ВСТУП 4

Модуль 1
Змістовий модуль 1. Наукові дослідження в дизайні 6

Самостійна робота 1. Інформація про автора 6
Самостійна робота 2. Збір інформації для публікації 9
Самостійна робота 3. Формування картотеки та оформлення списку літературних джерел 12
Самостійна робота 4. Вибір методики та методів наукового дослідження 19
Самостійна робота 5. Підготовка тез доповіді 28

Модуль 2
Змістовий модуль 2. Технологія роботи над науковою працею 34

Самостійна робота 6. Складання плану наукової роботи 34
Самостійна робота 7. Підготовка висновків наукового дослідження 38
Самостійна робота 8. Практичне значення результатів роботи 43
Самостійна робота 9. Апробація наукових досліджень 46

ЛІТЕРАТУРА 51

ВСТУП

Формування наукового підґрунтя проектних розробок є актуальною проблемою, що вирішується фахівцем-дизайнером. Основи наукових досліджень стоять у ряду важливих дизайнерських дисциплін, що формують фахівця-дизайнера вищої кваліфікації, який є активним учасником формування предметно-просторового середовища, виразником культури і естетичного смаку суспільства.

Курс «Наукові дослідження в дизайні» призначений для ознайомлення студентів з основними особливостями виконання наукового дослідження – логікою і структурою роботи, методами і підходами, формами презентації результатів, мовою їх викладу, варіантами оформлення. Причина введення курсу «Наукові дослідження в дизайні» обумовлена необхідністю отримання глибоких наукових знань студентами цієї спеціальності та розгляд їх в динаміці.

Основними завданнями вивчення цього курсу є:

- формування наукової свідомості в області професійної діяльності дизайнера;
- розкриття наукових закономірностей формування предметно-просторового середовища людини;
- вивчення наукових основ дизайну і проектної діяльності у контексті постійно змінного середовища.

Основною метою самостійної роботи з дисципліни «Наукові дослідження в дизайні» є підвищення зацікавленості студентів у проведенні власних наукових досліджень, здатності до їх планування та організації. Студент повинен самостійно уміти підбирати та аналізувати необхідну інформацію, формулювати актуальність, об’єкт і предмет, мету і завдання дослідження, аналізувати початковий матеріал, формулювати висновки наукового дослідження. Курс виховує здатність самостійно підготувати статтю, тези доповіді, план-проспект, звіт.

Самостійні роботи з дисципліни «Наукові дослідження в дизайні» забезпечують отримання знань в області методики і методології ведення наукової роботи, опанування навичок самостійного ведення професійно орієнтованих наукових досліджень.

Студент повинен вміти самостійно:

- провести передпроектний аналіз як наукову основу художнього проектування і конструювання;

- обґрунтувати теоретичні основи і закономірності формування предметно-просторового середовища;
- розбиратися у науковій і професійній термінології, поняттях і категоріях, тенденціях і напрямах розвитку дизайну;
- оцінити і пояснити творчу ідею як концептуальну основу задуму, художні і функціональні переваги того або іншого проекту.

Самостійні роботи з курсу «Наукові дослідження в дизайні» логічно і послідовно продовжують знайомити студентів з основними напрямами теоретичних і експериментальних пошуків в дизайні і суміжних дисциплінах. Студенти як творчі особистості зі своїм баченням шляхів розвитку дизайну і його проблем здатні самостійно ставити наукові завдання і практично вирішувати їх. Завдання курсу – навати самостійно використовувати науковий інструментарій з метою грамотного рішення художньо-проектних завдань.

Курс «Наукові дослідження в дизайні» включає два модулі:

- **Змістовий модуль 1. Наукові дослідження в дизайні.**
- **Змістовий модуль 2. Технологія роботи над науковою працею.**

Студенти під час занять *у першому модулі* знайомляться з основними поняттями наукових досліджень, послідовно вивчають особливості підготовки наукової статті, формують тези та готують доповідь для студентської конференції.

У другому модулі акцент переноситься на цілісне бачення наукової роботи, для якої студент формує план-проспект, переосмислюючи вивчені поняття на більш високому рівні. Розроблені плани-проспекти можуть стати основою для написання магістерської роботи.

Матеріали, викладені у методичних вказівках, допоможуть студентам упевнено самостійно орієнтуватися у практичних аспектах підготовки наукових публікацій, використовувати набуті знання у власних дослідженнях.

Особливе місце цього курсу в професійній підготовці дизайнерів обумовлене усе зростаючою роллю наукової бази в художньо-проектній діяльності. Практична значущість цього навчального курсу полягає в тому, що він сприяє підвищенню рівня самостійної роботи студентів та якості виконуваних студентами курсових і дипломних проектів, навчає їх грамотному розумінню і реалізації завдань творчого, дослідницького і прикладного характеру, умінню чітко викладати свої ідеї і результати роботи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ДИЗАЙНІ

САМОСТІЙНА РОБОТА 1
Інформація про автора

Завдання:

- *оформити заявку для участі у конференції (та/або довідку про автора для наукової публікації).*

Вказівки до виконання завдання.

Підготовка матеріалів для публікації або для участі у науково-технічному заході (конференції, симпозіумі, круглому столі та ін.) завжди супроводжується поданням інформації про автора. Форма подачі такої інформації – ***довідка про автора*** (для збірників наукових праць) або ***заявка учасника*** (для участі у конференціях). Реєстрація авторів під час формування збірника праць, учасників конференцій, симпозіумів або інших науково-технічних заходів відбувається на основі поданої інформації про автора.

Структурні частини довідки про автора (для студентів):

- прізвище, ім'я, по батькові студента;
- відомості про наукового керівника;
- місце навчання: група, кафедра, факультет, університет;
- контактний телефон;
- E-mail.

Авторська довідка обов'язково має містити тримовний варіант інформації про авторів (українською, російською та англійською мовами). На основі цієї довідки буде сформована сторінка метаданих для представлення цієї наукової публікації у закордонних наукометричних базах.

Транслітерацію необхідно виконувати згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55 (Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF). Для автоматичної транслітерації зручно скористатись таким онлайн-сервісом «Публічна система транслітерації українського алфавіту латиницею»: http://ukrlit.org/transliteratsiia. Офіційну англомовну назву закладу потрібно взяти з його офіційної сторінки.

Форма авторської довідки подається разом зі статтею або матеріалами конеренції (заповнюється на кожного співавтора).

Сьогодні електронні форми довідок про автора є обов'язковими для учасників конференцій різного рівня, що полегшує облік та реєстрацію. Якщо не вдасться заповнити електронну форму, тоді потрібно заповнити дані самостійно та надіслати окремим файлом.

Основною вимогою до складання довідки є уважність та точність надання інформації про себе.

Зразок виконання завдання.

Голові оргкомітету
«Традиції та новації в дизайні»

ЗАЯВКА

Прошу Вас прийняти до участі у Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції молодих учених і студентів «Традиції та новації в дизайні» мою доповідь.

Прізвище **Горецька**
Ім'я **Тетяна**
По батькові **Миколаївна**
(студента, аспіранта, молодого вченого до 35 років)
Країна, навчальний заклад, курс, факультет
Україна, Луцький НТУ, 4 курс, факультет будівництва та дизайну

Назва доповіді, керівник
«Історія та сучасність у дизайні календарів»,
Доц., канд. мистецтвозн. Скляренко Н.В.

Тематичний напрямок

- **Теорія і практика матеріальної художньо-проектної культури.**

Поштова адреса, індекс та ПІБ одержувача
43018, Волинська обл., Луцький район, м. Луцьк, вул. Львівська 63/20,
Горецька Т.М.
Телефон +380953564519
E-mail taneschaw@ukr.net

ЗАЯВКА УЧАСНИКА

ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) за темою:
«РЕГІОНАЛЬНИЙ ДИЗАЙН І ОСВІТА: ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОСТІ»

Прізвище **Богута**
Ім'я **Наталія**
По-батькові **Василівна**
Організація, навчальний заклад **Луцький національний технічний університет**
Посада **студент**
Вчене звання -
Вчений ступінь -
Адреса (з індексом, служб.) **43018, Луцьк, вул. Львівська, 75**
Адреса (з індексом, дом.) **43000, Луцьк, вул. Даньшина, 8**
Телефон (служб. /дом.) **+380986267609**
E-mail **nattashkabohuta@mail.ru**
Тема доповіді **Особливості організації сценічного простору**
Назва секції **Секція 5:** «Теорія, методика і практика дизайну».
Планую (необхідне підкреслити):

- виступ з доповіддю (10-15 хв.),
- публікацію у фаховому Віснику ХДАДМ,
- **друк тез.**

САМОСТІЙНА РОБОТА 2.
Збір інформації для публікації

Завдання:

- *відібрати ілюстративний матеріал для статті та систематизувати його за виділеними критеріями;*
- *сформувати у вигляді таблиць та схем.*

Вказівки до виконання завдання.

Систематизація – це впорядкування набору інформації (зібраної, обробленої та проаналізованої) за певною структурою. Процес систематизації результатів наукового дослідження полягає у приведенні зібраних і опрацьованих (проаналізованих) даних в послідовний науково-аргументований виклад.

Теоретична та ілюстративна інформація є важливою для підготовки публікації. Після вибору об'єкта і предмета дослідження необхідно зібрати джерельну базу дослідження, що буде включати окрім літературних джерел, ще ілюстративний матеріал. Зразки об'єктів відбираються автором публікації самостійно шляхом фотофіксації, замальовок або пошуку зображень в мережі Інтернет. Саме вони є основою для аналізу та подальшого синтезу отриманої інформації.

Результати наукових досліджень потребують осмислення та узагальнення.

Основними прийомами наукових узагальнень є:

• *універсалізація*, яка полягає в тому, що загальні моменти і властивості, які спостерігались на базі наукового дослідження, розповсюджуються на всі можливі випадки;

• *ідеалізація*, яка полягає в уявному конструюванні об'єктів, яких не існує в дійсності, і включає момент абстрагування від реальних процесів та явищ;

• *концептуалізація*, яка полягає у внесенні категорій і понять, запозичених з інших теорій;

• *синтез*, в основу якого покладено процедуру поєднання різних елементів об'єкта в єдине ціле – систему, без чого неможливо наукове пізнання цього об'єкта. У синтезі відбувається узагальнення аналітично виділених та вивчених особливостей об'єкта;

• *індукція* як формулювання логічних висновків шляхом узагальнення даних емпіричних методів дослідження. Результатом є висновок про загальні властивості усіх об'єктів, які належать до однієї групи, на основі спостереження достатньо широкої множини одиничних фактів (ста-

тистичної вибірки). Індуктивні узагальнення розглядаються як емпіричні закони. Розрізняють повну (загальний висновок будується на основі вивчення усіх предметів або явищ даної групи) і неповну індукції (загальний висновок будується на основі спостереження обмеженої кількості фактів).

Для проведення аналізу необхідно підготувати 30-50 зображень, з якими будете працювати. Аналізуючи кожне зображення як об'єкт власного дослідження, необхідно виділити характерні риси (форма, колір, функція, конструкція, стилістика, образ тощо). Виділені особливості дадуть змогу систематизувати зображення, створити класифікацію та типологію.

Питання систематизації пов'язані з оформленням результатів наукових досліджень. На основі опрацьованого матеріалу потрібно сформувати таблицю чи схему, оскільки лаконічна графічна (інфографічна) подача полегшує сприйняття наукової інформації.

Таблиці можуть бути числовими, буквеними і фігурними. Кожна з них вимагає своєї організації, мета якої передусім продемонструвати ту або іншу думку автора. Проте таблиці можуть мати і значення доказу. Така кваліфікована таблиця отримує внаслідок цього особливу цінність, як власне науковий матеріал у дослідженні. Число таблиць у дослідженні залежить, звичайно, передусім від роду дослідження. За загальним же правилом, кількість таблиць як демонстративного матеріалу, має бути обмежена. Кількість таблиць не повинна переважати на обсягом тексту.

Декілька фігур (елементів, зображень) різного значення можуть бути об'єднані в одне ціле на основі авторської концепції, і в цьому випадку є вже таблицею.

Розміщення таблиць та схем зазвичай здійснюється у кінці статті, хоча може бути введений у текст у місці першої згадки про неї.

Сформовані табиці чи схеми є візуальним представленням результату дослідження. На основі підготовлених таблиць та схем пишеться виклад основного матеріалу.

Зразок виконання завдання.

Таблиця 1

Типологія художнього оздоблення шкільної форми

Таблиця 2

Типологія творів світлового мистецтва

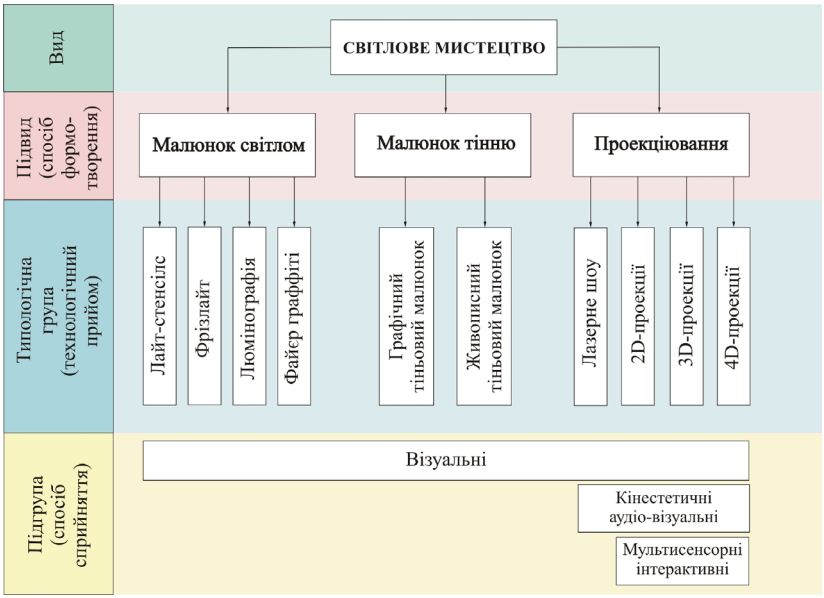

САМОСТІЙНА РОБОТА 3.
Формування картотеки та оформлення списку літературних джерел

Завдання:

- *сформувати картотеку літературних джерел;*
- *оформити список літературних джерел згідно національного та міжнародного стандартів.*

Вказівки до виконання завдання.

Збір інформації – це творчий і захоплюючий процес. Він дозволяє студенту опанувати методи збору інформації, а також її аналітичної обробки, узагальнення, написання висновків та їх оформлення. Тому приступати до цієї, на перший погляд рутинної роботи, потрібно з інтересом.

При відборі інформації не варто переписувати, точно копіювати літературний матеріал, нехай навіть він ідеально сформульований і відмінно «вписується» в текст роботи. Першоджерело необхідно (якщо працювати по-справжньому) прочитати, осмислити, визначити своє ставлення (погодитися або розкритикувати) до нього і потім зафіксувати свої висновки, тобто отримати нові знання шляхом власних роздумів.

Якщо є важливим для роботи подати частину чужого тексту, необхідно оформити його як цитату. При цьому, щоб уникнути плагіату, варто дотримуватися правил цитування: вказати прізвище автора, першоджерело і т.д.

Форми фіксації наукової інформації можуть бути різними:

- запис (у тому числі виписка, ксерокопія);
- заповнений спеціальний бланк (звітна форма, анкета, картка); вони використовуються з метою спрощення подальшої класифікації або систематизації матеріалу;
- аудіо- або відеозапис;
- фотографія;
- малюнок, схема та інші графічні матеріали.

Найкращим способом фіксації наукового матеріалу є виписки, які об'єднуються в картотеку. Кожне літературне джерело оформлюється на картці розміром 70х100 мм. На кожній картці необхідно розмістити вихідні дані до обраного джерела, зробити виписки цитат та розмістити анотацію.

Важливим для підготовки наукової публікації є оформлення списку використаних джерел.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- відповідно до *Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).*

Зазначений стандарт набув чинності 01.07.2016 р. Він установлює види бібліографічних посилань, що є частиною довідкового апарата документа та наводяться у формі бібліографічного запису, а також визначає правила та особливості складання і розміщення відповідних записів. Поширюється дія стандарту на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації.

- відповідно *Міжнародного стандарту APA (Американська психологічна асоціація, American Psychological Association) style http://library.albany.edu/cfox.*

Ознайомитись з більш повним переліком міжнародних стилів оформлення публікацій можна тут: http://www.lib.vt.edu/ find/citation/

ЛІТЕРАТУРА – це джерела мовою оригіналу (ДСТУ 8302:2015).

REFERENCES – ті самі джерела стилем APA. Якщо праця написана кирилицею, то її опис необхідно транслітерувати, а назви праць і видань (книг, журналів, збірників), крім цього, потрібно одночасно подавати англійською мовою (у дужках).

Книга одного автора:

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів В. В. Ефективне управління. Київ : Наукова думка, 2014. 315 с.
2. Backer J. Effective management. London : Pan Books, 2011. 243 p.

REFERENCES

1. Ivaniv, V. V. (2014). Efektyvne upravlinnia [Effective management]. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).
2. Backer, J. (2011). Effective management. London: Pan Books.

Книга двох, трьох і більше авторів:

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів В. В., Василів М. Н. Ефективне управління. Київ : КНЕУ, 2014. 367 с.
2. Bernstein T. et al. Effective management. 2nd ed. New York : Atheneum, 2014. 468 p.

REFERENCES

1. Ivaniv, V. V., & Vasyliv, M. N. (2014). Efektyvne upravlinnia [Effective management]. Kyiv: KNEU (in Ukr.).

2. Bernstein, T., Angeli, L., Harland, A., Stamos, J., Miller, F., Choi, M., Thomas, S. …, Rubin, L. (2014). Effective management, 2nd ed. New York: Atheneum.

Книга за редакцією (без автора):

ЛІТЕРАТУРА

1. Ефективне управління. За ред. С. К. Гнатів. Київ: Логос, 2016. 295 с.

2. Effective management. S. Thomas, F. Miller, M. Choi, Eds. London : Pan Books, 2010. 814 p.

REFERENCES

1. Hnativ, S. K. (Ed.). (2016). Efektyvne upravlinnia [Effective management]. Kyiv: Lohos (in Ukr.).

2. Thomas, S., Miller, F., & Choi, M. (Eds.). (2010). Effective management. London: Pan Books.

Книга за редакцією (з автором):

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів В. В. Ефективне управління. За ред. С. К. Гнатів. Київ : Наукова думка, 2016. 420 с.

2. Angeli L., Stamos J., Choi M. Effective management. F. Miller, Ed. London : Pan Books, 2010. 518 p.

REFERENCES

1. Ivaniv, V. V. (2016). Efektyvne upravlinnia [Effective management]. (S. K. Hnativ, Ed.). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

2. Angeli, L., Stamos, J., & Choi, M. (2010). Effective management (F. Miller, Ed.). London: Pan Books.

Книга з перекладачами (або без імен перекладачів):

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів В. В. Ефективне управління. Пер. з англ. В. П. Кос, Р. Т. Шпак. Київ : Наукова думка, 2016. 445 с.

2. Іванів В. В. Ефективне управління. Пер. з англ. Київ : Наукова думка, 2016. 445 с.

REFERENCES

1. Ivaniv, V. V. (2016). Efektyvne upravlinnia [Effective management]. (V. P. Cos & R. T. Shpac, Trans. in Eng.). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

2. Ivaniv, V. V. (2016). Efektyvne upravlinnia [Effective management]. (Trans. in Eng.). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

Книга з колективним автором:

ЛІТЕРАТУРА

1. Дипломна робота. Київ : КНУКіМ, 2014. 85 с.

2. Ethical standards of psychologists. Washington : APA, 2010. 115 p.

REFERENCES

1. Kyiv National University of Culture and Arts (2014). Dyplomna robota [Diploma work]. Kyiv: Avtor (in Ukr.).

2. American Psychological Association (2010). Ethical standards of psychologists. Washington: Author.

Багатотомне видання, окремий том:

ЛІТЕРАТУРА

1. Ефективне управління: у 5 т. За ред. С. К. Гнатів. Київ : Наукова думка, 2009. Т. 3. 456 с.

REFERENCES

1. Hnativ, S. K. (Ed.). (2009). Efektyvne upravlinnia [Effective management] (Vol. 3). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

Частина книги:

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів В. В. Методи управління. Ефективне управління. Київ : Наукова думка, 2016. С. 86–190.

2. Angeli L., Stamos J., Choi M. Management methods. Effective Management. London : Pan Books, 2010. P. 319–440.

REFERENCES

1. Ivaniv, V. V. (2016). Metody upravlinnia [Management methods]. Efektyvne upravlinnia [Effective management]. Kyiv: Naukova dumka, 86-190 (in Ukr.).

2. Angeli, L., Stamos, J., & Choi, M. (2010). Management methods. Effective management. London: Pan Books, 319-440.

Стаття з журналу:

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів В. В. Методи управління. Економіка та держава. 2016. № 2. С. 41–45.

2. Angeli L., Choi M. Essential categories. Economic Theory. 2014. № 1. P. 78–85.

REFERENCES

1. Ivaniv, V. V. (2016). Metody upravlinnia [Management methods]. Ekonomika ta derzhava [Economy and State], 2, 41-45 (in Ukr.).

2. Angeli, L., & Choi, M. (2014). Essential categories. Economic Theory, 1, 78-85.

Стаття зі збірника:

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів В. В. Методи управління. Проблеми управління. Вінниця : ВНУ, 2016. С. 56–60.

2. Bjork R. A. Retrieval inhibition as an adaptive mechanism. Varieties of memory & consciousness. New York : Erlbaum, 1989. 309–330.

REFERENCES

1. Ivaniv, V. V. (2016). Metody upravlinnia [Management methods]. Problemy upravlinnia [Management problems]. Vinnytsia: VNU, 56-60 (in Ukr.).

2. Bjork, R. A. (1989). Retrieval inhibition as an adaptive mechanism. Varieties of memory & consciousness. New York: Erlbaum, 309-330.

Стаття з довідника або енциклопедії:

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів В. В. Методи управління. Економічна енциклопедія: у 10 т. За ред. С. К. Гнатів. Київ : Наукова думка, 2016. Т. 5. С. 156–160.

REFERENCES

1. Ivaniv, V. V. (2016). Metody upravlinnia [Management methods]. Ekonomichna entsyklopediia [Economic encyclopaedia] (S. K. Hnativ, Ed.). (Vol. 5). Kyiv: Naukova dumka, 156-160 (in Ukr.).

Тези матеріалів конференції:

ЛІТЕРАТУРА

1. Болоховець Г. С. Методи управління. Проблеми управління: ІІІ Міжнародна науково-практична конференція. Харків : ХНУ, 2016. С.129–132.

REFERENCES

1. Bolokhovets, H. S. (2016). Metody upravlinnia [Management methods]. Problemy upravlinnia: III Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia [Management problems: III International research and practice conference]. Kharkiv: KhNU, 129-132 (in Ukr.).

Законодавчі документи:

ЛІТЕРАТУРА

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 5 серпня 2002 р. Верховна Рада України. Голос України. 2002. 9 серпня. С. 10–12.

REFERENCES

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2002, August 9). Zakon Ukrainy «Pro innovatsijnu diial'nist'» [A law of Ukraine is "On innovative activity"]. Holos Ukrainy [Voice of Ukraine], 10-12 (in Ukr.).

Дисертація:

ЛІТЕРАТУРА

1. Біловодська О. А. Інноваційний розвиток : дис. … канд. екон. наук : 08.00.04. Суми : СНУ, 2014. 215 с.

2. Бузевич І. Ю. Стан та перспективи менеджменту : дис. … д-р. екон. наук : 08.00.04. Київ : НАУ, 2015. 509 с.

REFERENCES

1. Bilovodska, O. A. (2014). Innovatsijnyj rozvytok [Innovative development]. Kandydats'ka dysertatsiia [Candidate's dissertation]. Sumy: SNU (in Ukr.).

2. Buzevych, I. Yu. (2015). Stan ta perspektyvy menedzhmentu [State and management prospects]. Doktors'ka dysertatsiia [Doctoral dissertation]. Kyiv: NAU (in Ukr.).

Автореферат:

ЛІТЕРАТУРА

1. Біловодська О. А. Інноваційний розвиток : автореф. дис. … канд. екон. наук : 08.00.04. Суми : СНУ, 2014. 20 с.

2. Бузевич І. Ю. Стан та перспективи менеджменту : автореф. дис. … д-р. екон. наук : 08.00.04. Київ : НАУ, 2015. 36 с.

References

1. Bilovodska, O. A. (2014). Innovatsijnyj rozvytok [Innovative development]. Avtoreferat kandydats'koi dysertatsii [Abstract of thesis candidate's dissertation]. Sumy: SNU (in Ukr.).

2. Buzevych, I. Yu. (2015). Stan ta perspektyvy menedzhmentu [State and management prospects]. Avtoreferat doktors'koi dysertatsii [Abstract of thesis doctoral dissertation]. Kyiv: NAU (in Ukr.).

Електронні ресурси (doi – доступний):

ЛІТЕРАТУРА

1. Ілляшенко С. М. Товарна інноваційна політика. DOI:10.1/acf:oo/2003.01.10

2. Zhao S., Martin J. Identity construction on Facebook. Computers in Human Behavior.2008. Vol. 24. P. 16–36. DOI:10.1016/j.chb.2008.02.12

References

1. Illiashenko, S. M. (2007). Tovarna innovatsijna polityka [Commodity innovative politics]. DOI:10.1/acf:oo/2003.01.10 (in Ukr.).

2. Zhao, S., & Martin, J. (2008). Identity construction on Facebook. Computers in Human Behavior, 24, 16-36. DOI:10.1016/j.chb.2008.02.012

Електронні ресурси (doi – недоступний):

Література

1. Ілляшенко С. М. Товарна інноваційна політика. URL: http://ojs.lib.swin.edu.au/index (дата звернення : 15.02.2025).

2. Zhao S., Martin J. Identity construction on Facebook. Computers in Human Behavior. 2008. Vol. 24. P. 16–36. URL: http://ojs.lib.swin.edu.au/index (дата звернення: 15.02.2025).

REFERENCES

1. Illiashenko, S. M. (2007). Tovarna innovatsijna polityka [Commodity innovative politics]. Retrieved from http://ojs.lib.swin.edu.au/index.php/ejap/ (in Ukr.).

2. Zhao, S., & Martin, J. (2008). Identity construction on Facebook. Computers in Human Behavior, 24(5), 16-36. Retrieved from http://ojs.lib.swin.edu.au/index.php/ejap/

Праці одного і того ж року, того ж автора:

1. Luhan, M. (2015a). Culture is our business. New York: McGraw-Hill.

2. Luhan, M. (2015b). From cliché to archetype. New York: Viking Press.

Зразок виконання завдання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Багато наукових робіт присвячено вивченню ролі коміксів в освіті як освітньої технології. Зокрема, J. McClellan розглядає потенціал графічних романів та коміксів як інструменту навчання [5]. Дослідники підкреслюють потужний потенціал коміксів для передачі складних ідей у доступній формі [12]. Особлива увага приділяється дизайну освітніх коміксів, що орієнтовані на подання складної інформації у візуально привабливій та зрозумілій формі, враховуючи особливості цільової аудиторії [10]. Акцентується важливість створення персоналізованих коміксів для максимальної ефективності навчального процесу [12]. Дослідники відзначають ефективність коміксів у викладанні різних дисциплін вищої освіти – від біології до бізнесу [15].

Взаємодія тексту та візуального наративу, включаючи візуальні метафори, є важливим аспектом дизайну освітніх коміксів. Wessels-Company аналізує процес трансформації академічного тексту у візуальний наратив [16]. Дослідники виділяють кілька актуальних трендів: поєднання візуальних та текстових елементів, використання реалістичних персонажів, адаптивність до різних предметів [3]. Аналіз сучасних освітніх коміксів виявляє зростаючу популярність використання цього формату для передачі знань і навчання зі складними науковими темами, використання візуальних метафор для пояснення концепцій та застосування коміксів як «гачків» для залучення студентів [16; 10]. Важливим аспектом є інтеграція принципів графічного, промислового та інтер'єрного дизайну, що підвищує ефективність коміксів як інструменту комунікації [10]. Автори підкреслюють важливість візуальної привабливості коміксів, зокрема використання яскравих кольорів та легких для сприйняття панелей [13]. Відзначається зростаюча роль двомовних коміксів, що відображає тенденцію до інклюзивності та культурної різноманітності [13].

Цифрові технології відіграють значну роль у сучасному дизайні освітніх коміксів. Цифрові комікси ефективно підвищують наукову грамотність учнів завдяки привабливому дизайну та інтеграції наукового змісту [11]. Сучасні тренди включають використання цифрових технологій для створення інтерактивних коміксів, фокус на візуальних метафорах для пояснення складних концепцій та адаптації до різних навчальних стилів [6]. Спостерігається напрямок до створення широкого спектру безкоштовного освітнього контенту в форматі коміксів [8]. Важливою тенденцією є адаптація коміксів для різних вікових груп з можливістю онлайн-перегляду та завантаження [2]. Ці напрямки демонструють інноваційні підходи до використання коміксів в сучасній освіті та їх зростаючу роль як ефективного навчального інструменту.

САМОСТІЙНА РОБОТА 4.
Вибір методики та методів наукового дослідження

Завдання:

- *обґрунтувати методику та методи дослідження в контексті обраної теми.*

Вказівки до виконання завдання.

Методи дослідження – це спосіб досягнення мети дослідження. У філософських словниках «метод» визначається як спосіб досягнення певної мети, сукупність прийомів або операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності. Метод є шлях пізнання, що дослідник прокладає до свого предмета, керуючись певною гіпотезою.

Володіння методом означає для людини знання того, яким чином, в якій послідовності здійснювати ті чи інші дії для вирішення тих чи інших завдань. Метод пізнання, або метод дослідження – це деяка специфічна процедура, що складається з певних дій або операцій, за допомогою яких здобувається й обґрунтовується нове знання в науці. Методи дослідження класифікуються за різними ознаками: за рівнем пізнання – емпіричні й теоретичні; за функціями, які вони здійснюють у пізнанні – методи систематизації, пояснення й прогнозування; від конкретної області дослідження – фізичні, біологічні, соціальні, технічні й т.п.

З ширшого погляду методи дослідження поділяють на загальнонаукові (тобто вони можуть бути методами й емпіричного, і теоретичного дослідження) і спеціальні, що застосовуються в конкретній галузі науки. У будь-якому дослідженні звичайно ж суміщаються і загальнонаукові, і спеціальні методи дослідження.

Під *методологічними основами* розуміють теорії, концепції, на яких будується дослідження. Будь-який науковець розпочинає роботу не «з нуля», адже до нього теж проводилися дослідження, тому важливо вказати, чиї роботи стали для вас опорою, своєрідною «точкою відліку». І якщо при аналізі стану питання (чи літературних джерел) науковець повинен послатися на усі відомі йому теорії, що пояснюють, вирішують цю проблему, то при описі методологічних основ він зазвичай вказує тільки одну-дві базові роботи, ті, на яких будується його наукова позиція.

Загальнонаукові методи дослідження поділяють на три великі групи:

1) методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимір, експеримент, моніторинг);

2) методи теоретичного дослідження (сходження від абстрактного до конкретного, ідеалізація, уявний експеримент, формалізація, аксіоматичний метод або дедуктивно-аксіоматичний);

3) загальні методи, використовувані як на емпіричному, так і на теоретичному рівні дослідження (абстрагування й конкретизація, аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, аналогія, історичний і логічний методи, метод графів).

1. Емпіричні методи пізнання (природний або соціальний об'єкт дослідження).

Спостереження. Цей метод спирається на роботу органів чуття людини і його предметну матеріальну діяльність. Основне завдання – виявити і зафіксувати поведінку об'єкту пізнання в природних умовах, відповідно до програми дослідження.

Звідси – вимоги до цього методу:

- планомірність;
- цілеспрямованість;
- активність;
- систематичність.

Результат спостереження не залежить від волі, почуттів і бажань суб'єкта (спостерігача) і дає первинну інформацію про світ, про об'єктивні властивості і стосунки реально існуючих предметів і явищ.

Прилади, використовувані в сучасній науці для спостережень, тільки посилюють роботу органів чуття, не спотворюючи при цьому реальної картини світу.

Експеримент (окремий випадок спостереження). Цей метод має на увазі втручання в природні умови існування предметів і явищ:

- дослідження властивостей об'єктів дійсності в екстремальних умовах;
- перевірка штучно викликаного явища в умовах (певна система операцій з об'єктом пізнання без тих, що ускладнюють процес супутніх обставин), що точно враховуються.

Експеримент повторюваний і може здійснюватися як безпосередньо з об'єктом, так і з його моделлю.

Порівняння. Метод заснований на виявленні схожості та відмінностей предметів і явищ дійсності.

При цьому:

- між порівнюваними предметами, явищами повинна існувати об'єктивна спільність;
- порівняння повинне здійснюватися по найбільш важливих, істотним ознакам.

Вимірювання. Метод припускає визначення чисельного значення деякої величини за допомогою одиниці виміру. Тому основні вимоги до цього методу – точність і наявність вимірювальних приладів.

2. Емпірично-теоретичні методи досліджень.

Аналогія. На основі встановлення схожості між декількома предметами за рядом істотних ознак робиться висновок про наявність у одного з предметів дослідження конкретної ознаки. Основні вимоги (умови): число загальних ознак має бути якомога більшим, ознаки мають бути істотними і та ознака, що переносяться, має бути пов'язана із загальними істотними ознаками.

Виявляючи, відкриваючи об'єктивну єдність, спільність ознак і їх прояв у предметів і явищ природи і суспільства, аналогія дає поштовх для висловлювання нових припущень про розвиток того або іншого явища.

Абстрагування. Цей метод припускає уявне відвернення від несуттєвих властивостей, зв'язків, стосунків, предметів і одночасне виділення, фіксацію однієї або декількох сторін цих предметів, що цікавлять дослідника. Необхідні умови при використанні методу – конкретність і об'єктивність.

Результатом процесу абстрагування є побудова абстракції у вигляді теорії, закону, гіпотези і т. д., що формує нове знання про деякі сторони об'єктів, що вивчаються.

Формалізація. Метод має на увазі вивчення різноманітних об'єктів шляхом відображення їх змісту і структури в знаковій формі, за допомогою «штучних» мов (математичні, хімічні науки та ін.). Метод забезпечує повноту огляду певної області проблем і використовує узагальнений підхід до їх рішення. При цьому головним є стислість і чіткість фіксації знань, однозначність трактування термінів, суворість і чіткість міркувань, доказовість висновків. Ефективність методу значною мірою визначається тим, наскільки правильно виявлене головне, сутнісне в змісті об'єкту.

Аналіз (дослідження шляхом розкладання предмета на складові частини) і ***синтез*** (з'єднання отриманих при аналізі частин в щось ціле).

Аналіз – розкладання цілого складного явища на його складові, більш прості елементарні частини і виділення окремих сторін, властивостей, зв'язків. Проте аналіз не є кінцевою метою наукового дослідження. Ця мета досягається таким методом дослідження, який полягає у поєднанні, відтворенні зв'язків окремих елементів, сторін, компонентів складного явища і тим самим у осяганні цілого в його єдності його компонентів.

Аналітичний метод – інструмент пильного дослідження особливостей і специфіки внутрішньо-системної взаємодії, і він неодмінно містить у собі результати абстрагування, спрощення, формалізації. Просто все це не самоціль, сутнісне завдання аналітичного методу полягає тому, що він спрямований на виявлення внутрішніх тенденцій і можливостей розвитку об'єкта.

Прямий (емпіричний) метод аналізу/синтезу має на увазі виділення окремих частин об'єкту, виявлення його властивостей, простих вимірів, фіксації безпосередньо даного, такого, що лежить на поверхні загального.

Поворотний (елементарно-теоретичний) метод проводить операції аналізу і синтезу не механічно. Він базується на деяких теоретичних міркуваннях, якими може виступати припущення про причинно-наслідковий зв'язок різних явищ, про дію якої-небудь закономірності.

Структурно-генетичний метод аналізу припускає вичленення в складних явищах таких елементів, які представляють найголовніше в них, те, що робить вплив на усі інші сторони суті об'єкту.

У дизайні використовуємо ***спеціальні дизайн-аналізи***: *функціональний, ергономічний, композиційний, конструктивно-технологічний, художньо-образний (образно-стилістичний).*

Функціональний дизайн-аналіз:

• Мета споживання та споживчі потреби (для аналізу середовища – мета створення середовища та його окремих частин, типологія, споживчі потреби (структура середовища, зонування).

• Характер та рівень впливу на органи відчуттів (для аналізу середовища – характер та рівень взаємодії у системі «людина-середовище» (контакти та відчуття людини); сутність діяльності людини в середовищі (індивідуальна, колективна, суспільна діяльність, розподіл обов'язків між членами групи, сім'ї).

• Функції об'єкта та фактори їх забезпечення (функції окремих частин середовища та обладнання).

Ергономічний дизайн-аналіз:

• Забезпечення фізичних, психологічних та психо-фізіологічних вимог.

• Забезпечення антропометричних вимог.

• Забезпечення біомеханічних вимог.

• Забезпечення гігієнічних вимог.

• Забезпечення соціально-психологічних вимог.

Композиційний дизайн-аналіз має деякі відмінності для об'єктів графічного дизайну, середовища та одягу.

Композиційний дизайн-аналіз для об'єктів графічного дизайну здійснюють за наступними пунктами:

1. Використання засобів композиції:
   - способи формотворення (звук, світло, колір, графеми); вияв графічної азбуки (графоформи, графеми, ідеограми) – геометричні
   - фігури, елементи шрифтів, шрифти, знаки;
   - засоби графічної образотворчості (крапка, лінія, смуга, пляма,
   - фактура, текстура, колір, характер їх поєднання);
   - прийоми формотворення (статика і динаміка, симетрія і асиметрія, нюанс і акцент, рівновага і рівновага, метричний повтор і ритм).
2. Втілення законів композиції.
3. Виразність форми та її здатність до наступного проектування.

За наявності значної кількості об'єктів, наприклад, при розробці фірмового забезпечення або серії упаковок, календарів, плакатів тощо опис потрібно здійснювати кожного об'єкта окремо.

Середовище як складна об'ємно-просторова структура потребує детального опису кожної функціональної зони:

1. Категорії композиції (тектоніка, об'ємно-просторова структура).
2. Прийоми формотворення середовища (статика і динаміка, симетрія та асиметрія, рівновага та різновага, акцент і нюанс, метричний повтор та ритм).
3. Способи формотворення середовища (маса, структура, колір, фактура, текстура, світло).
4. Закони композиції у побудові простору.

Для аналізу об'єктів у сфері дизайну одягу головними є наступні питання:

1. Об'ємно-просторова структура виробу та взаємозв'язок з фігурою людини (силует, складові частини).

2. Особливості формотворення та використання засобів композиції:
- прийоми формотворення (статика і динаміка, симетрія і асиметрія, нюанс і акцент, рівновага і різновага, метричний повтор і ритм);
- способи формотворення (колір, світло, фактури, текстури).

3. Втілення законів композиції.
4. Виразність форми та її здатність до наступного проектування.

Конструктивно-технологічний дизайн-аналіз передбачає розгляд питань, які розкривають конструкцію об'єкта проектування і його технологію виготовлення. Опис здійснюється на основі конструктивно-технологічного дизайн-аналізу для кожного об'єкту специфічно:

Для об'єктів графічного дизайну:
- Конструктивні елементи об'єкта проектування, технологія виготовлення (основні технологічні прийоми, способи з'єднання конструктивних частин).
- Матеріали, способи оздоблення та лицювання.

Для середовищних об'єктів:
- Конструктивні елементи середовища (стіни, вікна, стелі, підлоги, двері, перегородки), технологія оздоблення та лицювання.
- Системи інженерного обладнання (освітлення, опалення, кондиціювання, сантехнічне обладнання тощо), їх конструкція та технологія виготовлення.
- Меблі (в т.ч. вмонтовані меблі), їх конструктивні особливості та технології виготовлення.

Для об'єктів одягового призначення:
- Базова конструкція (основні, другорядні та декоративні деталі).
- Спосіб конструювання (графічний, розрахунково-графічний, макетний).
- Технологія виготовлення (основні технологічні прийоми, способи з'єднання конструктивних частин).
- Матеріали та оздоблення.

Художньо-образний (образно-стилістичний) дизайн-аналіз для об'єктів графічного дизайну здійснюється за наступними пунктами:

1. Зміст образу (поняття – в логотипі, судження – в гаслі, мистецька форма, схема тощо) та аспекти інформації (філософські, релігійні, мистецькі, наукові).

2. Видообрази як основа образу (види форм – природні, штучні, абстрактні).

3. Світоглядна семантика графічних форм (інформаційна ємкість ліній, кривих, геометричних фігур тощо).

4. Знаково-символічна сутність зображення.

Для об'єктів середовища:

1. Опис образного рішення середовища (стилістика).

2. Структура образу:

- композиційні особливості;
- функціональні споживчі ознаки;
- рівень втілення професійних умінь;
- виразність форми та її здатність до наступного проектування.

3. Гармонійність формотворення середовища.

4. Висновки щодо рівня образотворення (дилетантський, ремісничий, дизайнерський, мистецький).

Для дизайн одягу:

1. Зміст образу (джерело творчості).

2. Видообрази як основа образу.

3. Знаково-символічна сутність одягу та зв'язок з національним змістом форми.

Синтез (від грец. συνθεσις – поєднання, з'єднання, складання) – поєднання абстрагованих сторін предмета і відображення його як конкретної цілісності; метод вивчення об'єкта у його цілісності, у єдиному і взаємному зв'язку його частин. У процесі наукових досліджень синтез пов'язаний з аналізом, оскільки дає змогу поєднати частини предмета, розчленованого у процесі аналізу, встановити їх зв'язок і пізнати предмет як єдине ціле. Синтез – з'єднання компонентів складного явища.

Синтетичні знання – знання, що розширюють попередній досвід, конструюють щось нове. Відмітною властивістю синтезу є те, що цей метод реалізує себе виходячи за рамки наявної основи (наприклад, людина, аналізуючи пересування риб, дельфінів у воді застосовувала отримані висновки для створення спочатку примітивних човнів, потім вітрильників, пароплавів і теплоходів).

Індукція. Це метод висновку, при якому на основі емпіричних даних будуються теоретичні знання. Тут рух думки походить від менш загальних станів до загальніших – на підставі знань про частини предметів класу робиться висновок про клас в цілому. Цей метод має прямий зв'язок з досвідом і експериментом.

Дедукція. Теоретично обґрунтовує отримані індуктивним шляхом висновки, знімає їх гіпотетичний характер і перетворює на достовірні знання. Метод має на увазі рух від загальніших суджень до часткових, використання загальних наукових станів при дослідженні конкретних явищ.

3. Теоретичні методи досліджень (об'єкт дослідження, що ідеалізується).

Метод сходження від абстрактного до конкретного. Цей метод дозволяє розчленувати єдиний об'єкт, описати його за допомогою безлічі понять і суджень, перетворюючи на сукупність зафіксованих мисленням абстракцій, односторонніх визначень. Потім відбувається рух думки від абстрактних визначень об'єкту, від абстрактного в пізнанні до конкретного в пізнанні. Відновлюється початкова цілісність об'єкту, він відтворюється в усій своїй багатогранності, але вже в процесі мислення.

Ідеалізація. Для здійснення наукового дослідження широко використовуються ідеальні об'єкти, не існуючі насправді. Уявне конструювання таких об'єктів і називається ідеалізацією. За допомогою ідеалізації виключаються ті властивості та взаємозв'язки об'єктів, які заважають зрозуміти суть процесу, що вивчається. Ідеальні об'єкти дозволяють значно спростити складні системи; складний процес представляється в «чистому» вигляді, що значно полегшує виявлення істотних зв'язків і стосунків, формулювання законів.

Аналіз, синтез, моделювання й ін. методи раніше вважалися методами тільки теоретичного дослідження. Але в останні роки ці методи обслуговують й емпіричні, і теоретичні дослідження, але з різним ступенем глибини.

Крім вищезгаданих загальнонаукових методів дослідження в методології деяких наук виділяються й спеціальні методи. До них належать: морфологічний аналіз, синектика, метод Монте-Карло, метод найменших квадратів, тестування, моніторинг і т.д.

В ідеалі, дослідникові необхідно знати загальнонаукові методи дослідження, специфічні методи наукового пізнання, зіставити їх і вибрати необхідні для проведення конкретного дослідження. Крім того, вітається застосування вузькоспеціалізованих методів суміжних наук, особливо при дослідженні складних об'єктів і розгляді питань взаємодії наук. Звичайно, в наукових працях використовуються і складніші методи, способи і підходи, наприклад системно-діяльнісний. Кожен з них гідний окремої монографії, тому називати і описувати їх у рамках цих методичних вказівок не доцільно.

Зразок виконання завдання.

Методи дослідження для розробки наукової роботи:
ПРОЕКТУВАННЯ ТІНЬОВОГО СЕРЕДОВИЩА
ЯК НАПРЯМ У СУЧАСНІЙ ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНІЙ КУЛЬТУРІ

Методи дослідження. Під час наукового дослідження було використано концептуальний і системний підходи. Порівняльно-історичний метод дозволив вивести основні етапи та чинники формування тіньового мистецтва. Метод узагальнення та систематизації даних застосований для складання типології та ряду класифікації тіньових ефектів. Художньо-образний, художньо-графічний, художньо-композиційний дизайн-аналізи як основні методи дослідження дали можливість виявити принципи проектування тіньових композицій та окреслити їх подальший розвиток у контексті художньо-проектної культури.

Для дослідження використано літературні та ілюстративні матеріали, інтернет-зразки різних тіньових творів мистецтва та дизайну.

Методи дослідження для розробки наукової роботи:
ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ДИЗАЙНІ ДИТЯЧОГО ОДЯГУ

Методи дослідження. Для підготовки розділу про історичний розвиток дитячого вбрання застосовувались історико-ретроспективний метод. Дослідження етапів розвитку дитячого костюму, що трансформується, базувалося на використанні методу спостереження та фотофіксації даних. Дитячий одяг-трансформер в колекціях сучасних модельєрів був виявлений через власне спостереження. Для формування розділу про типологію проявів трансформації в дитячому одязі був використаний метод узагальнення та систематизації. За допомогою даного методу дослідили багатофункціональність та єдність форми та змісту в контексті трансформування. Для характеристики дизайн-особливостей трансформаційних систем дитячого одягу використовувались художньо-композиційний, конструктивно-технологічний дизайн-аналізи. Прийоми трансформації, які втіленні у дизайн дитячого одягу проаналізовано з допомогою художньо-композиційного методу. Для дослідження використано літературні джерела, електронні ресурси та реальні та фотографічні моделі одягу.

САМОСТІЙНА РОБОТА 5.
Підготовка тез доповіді

Завдання:

- *підготувати тези доповіді для конференції та їх опублікувати.*

Вказівки до виконання завдання.

Тези – це положення, що коротко викладає ідею, а також основні думки дослідження. Тезовий метод – це тезовий виклад матеріалу, розділеного на головні теми, підтеми і деталі.

Складання тез складне і важке завдання, але ця робота допомагає хорошому засвоєнню матеріалу, оскільки при складанні тези переробка прочитаного проходить досить напружено і це залишає глибокі сліди в мозку.

Алгоритм тези можна подати так:
теза – обґрунтування – доказ – аргумент – результат – перспектива.

Правила побудови тез:

1. Тези потрібно сформулювати ясно і чітко, при цьому не можна допускати неточності та двозначності.
2. В ході доказу теза повинна залишатися незмінною, тобто повинно доводитися одне і те ж положення. У перебігу всього доказу не можна відступати від первинного формулювання тези.

Основні помилки побудови тез:

1. Втрата тези.
2. Повна підміна тези.
3. Часткова підміна тези.

Тези мають бути розміщені так, щоб кожне з попередніх тверджень логічно доповнювало наступні думки, надаючи їм ясності, точності і визначеності (за формою) і в їх значущості (по суті).

Тези доповіді будь-якої наукової публікації оформляють згідно до вимог:

- у правому верхньому куті розміщують прізвище автора та його ініціали та доповнюють відомостями про нього;
- назва тез доповіді коротко відображає головну ідею, думку, положення (2-5 слів);
- послідовність викладу змісту може бути наступна: актуальність, проблеми; стан розробки проблеми в науці і практиці; основна

ідея, положення, висновки дослідження; основні результати та їх практичне значення. В тезах зазвичай не використовують цитати, цифровий матеріал.

Формулювання кожної тези починається з нового рядка, кожна теза має самостійну думку, висловлену в одному або кількох реченнях.

Число тез загалом не може бути дуже великим. Якщо при першому нарисі буде багато тез, необхідно звести їх до обмеженого числа шляхом включення окремих тез в інші. В середньому, число тез не повинно перевищувати максимум десяти. Більша кількість вказує на неорганізованість тез. У виняткових випадках число тез, зрозуміло, може бути і більше десяти. За загальним правилом, середня кількість тез – близько п'яти – загалом достатня, чим значно полегшується і сам диспут. Кожна теза дає диспутанту можливість робити заперечення на заперечення опонентів, притягаючи й інший матеріал, що підтверджує цю тезу при правильному його складанні.

При співпорядкованості тез, при захисті кожної тези, дослідник користується легко й іншими тезами. Захист набирає цілісного вигляду. При великій кількості тез, ця позитивна сторона послаблюється. Негативні сторони особливо пов'язані з недостатньо чітким їх формулюванням.

У тезі кожне слово має бути продумане; воно і саме по собі і тісно пов'язано з іншими словами тієї ж тези. Відсутність цього внутрішнього зв'язку в окремих тезах є також його негативною стороною. Неправильною є також багатослівність в тезах з вказаної причини складності організації словесного матеріалу і його захисту.

У викладі тез в ораничному їх зв'язку необхідно створювати словесні містки для переходу від однієї тези до іншої. Але ці переходи самі собою розуміються при правильній організації тез. Технічне мистецтво складання тез вимагає попереднього досвіду їх складання. Це особливо важливо для успішності захисту наукової праці для тих, хто раніше не складав тез.

Форма тез може бути використана і для написання взагалі роботи. Це має місце іноді у філософських роботах. У ширшому сенсі тезова форма може бути використана у будь-якій роботі як загальна форма викладу.

У навчальній практиці використовується тезовий виклад для написання плану-проспекту наукової роботи.

Загальними умовами тезової форми є:

1) Послідовність у вказаному вище сенсі; попередня теза дає органічне місце подальшому твердженню, отримуючи в нім своє підтвердження в правильності. Але послідовність може бути і зворотною: попередня теза має свою основу в подальшому і, таким чином, від часткового здійснюється перехід до все більш і більш загального. При такому викладі попереднє є поступовим розкриттям наступного.

2) Тезова форма не виключає наведення прикладів демонстративного матеріалу. І хоча такого роду тези є лише видимими тезами, а не справжніми, проте вони не заважають загальній тезовій формі.

Позитивна сторона загальної тезової форми очевидна:

1) за допомогою тез досягається передусім стислість викладу і при правильній їх організації (внутрішня зв'язаність) дається найбільша наочність і пов'язана з нею переконливість.

2) Тезова форма для невеликих досліджень особливо цінна. Для великих досліджень, в сенсі об'єму, вона небажана, оскільки в цілому ускладнює освоєння матеріалу.

Негативні сторони тезового викладу:

При загальній тезовій формі бажані словесні містки. В даному випадку словесний зв'язок полегшує сприйняття. Тому ігнорування цієї вимоги є негативною стороною тезової форми. Зрозуміло, переходи (містки) мають бути короткими, навіть з першого погляду мало помітними для читача. Тезова форма взагалі вимагає великого мистецтва. Тезова форма може бути дана в прихованому виді, тобто без розділення матеріалу на тези.

План-схема складання тез:

1. Познайомтеся із змістом матеріалу, зверніть увагу на шрифтові виділення, ця підказка допоможе в роботі.

2. Розбийте текст на смислові блоки на логічно закінчені частини, тобто складіть план.

3. Визначте головну думку кожної частини (можна шляхом підкреслення). Знайдіть в тексті основні думки та їх аргументацію, які дають відповідь на питання плану.

4. Осмисліть суть виділеного, сформулюйте своїми словами або знайдіть відповідне формулювання в тексті.

5. Тези пронумеруйте – це дозволить зберегти логіку авторських суджень.

6. Відділяйте пробільним рядком одну тезу від іншої – це полегшить наступну роботу з ними.

Звичайно тези складаються при повторному читанні. Прочитавши книгу або частину її, дослідник замислюється над прочитаним і визначає, скільки основних положень можна виділити з прочитаного, т. б. у думці або на папері складає план прочитаного. Потім, переглядає думки і докази, що відносяться до першого основного положення і, узагальнюючи усе сказане в думці, записує стисле твердження, положення. Це перша теза. Потім, узагальнюючи усе сказане, що відноситься до другої основної думки, формулює і записує другу тезу і т. д.

Дисциплінуюче значення тезової форми величезне. Вона привчає не лише до економії слова, його визначеності, точності, але і веде до крайньої стриманості у викладі думок, строгої відповідальності. Вправи у використанні цієї форми корисні тому і самі по собі, незалежно від того чи користується цією формою автор у викладі своїх ідей. Читання книг, написаних за цією формою, також корисне, що привчає до тезового способу вираження своїх думок.

Зразок виконання завдання.

ЛУЩИК Валерія

УКРАЇНСЬКА МАЗАНКА ЯК КОНЦЕПЦІЯ ФОРМОТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ЖИТЛОВОГО ІНТЕР'ЄРУ

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Швидкий темп розвитку дизайну інтер'єру зумовлює потребу пошуку нових форм та матеріалів, які забезпечують унікальність і комфорт житла. Екологічне будівництво та використання етнічних мотивів у дизайні інтер'єрів, популярність яких зростає з кожним днем, визначає актуальність дослідження архітектурних та декоративних традицій.

Українська мазанка є символом національної архітектурної спадщини і відображає не лише конструктивні та декоративні особливості, але й цінності єднання з природою, простоти та практичності. Треба сказати, що це є джерелом натхнення для проєктування сучасних інтер'єрів, оскільки дозволяє інтегрувати традиційні елементи у новітні дизайнерські рішення. Тому дизайнери прагнуть зберігати автентичність та водночас адаптувати її до вимог сучасності, щоб створювати унікальні й функціональні простори.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Усвідомлення мазанки як одної з традиційних форм українського народного житла, яка має глибоке коріння в народній архітектурі, стало предметом дослідження В. Січинського [3]. Він підкреслював, що мазанка не лише відображає конструктивні та естетичні особливості, а й втілює народні уявлення про практичність, затишок і єднання з природою. Січинський відзначив характерні риси мазанки, такі як використання місцевих природних матеріалів (глина, солома, дерево), простота конструкції та декоративні елементи, що включають розпис стін і різьблення [3]. У мережі Інтернет представлена достатня кількість інформації про характерні етнічні риси української хати [2] та матеріали, з яких вона будується [1].

Проте спеціальних досліджень, присвячених можливостям інтеграції елементів мазанки у сучасний інтер'єр, не виявлено. Тому є необхідність розробки концепцій, які дозволять адаптувати традиційні архітектурні форми мазанки до сучасного дизайну середовища з врахуванням новітніх технологій та вимог.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ РОБОТИ

Метою роботи є висвітлення можливостей використання української мазанки як джерела натхнення та концепції формотворення для створення сучасних житлових інтер'єрів. Завданнями роботи є: 1) дослідити архітектурні та стилістичні особливості української мазанки; 2) визначити шляхи їх інтеграції в сучасний дизайн середовища.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Українська мазанка формувалася з урахуванням кліматичних умов та доступності матеріалів, що зумовило виникнення її традиційного вигляду. Типова мазанка складалася з глиняних стін, солом'яного або очеретяного даху та дерев'яних конструкцій [3]. У будівництві та облаштуванні мазанки використовували природні матеріали, які забезпечували природну регуляцію температури і вологість всередині будинку [3].

У сучасному контексті українська мазанка може бути використана не лише як декоративний елемент, але і як концепція для створення енергоефективного та екологічно чистого житла. Ця ідея базується на першій концепції формотворення – конструктивній. А саме можна замінити звичні оздоблювальні матеріали для стін на глиняну штукатурку з насінням льону, пшениці та вапняні фарби [3]. Ще одним важливим аспектом даної концепції є використання глини, що стає все популярнішою рисою таких інтер'єрів (рис. 1).

Наступна концепція, яка передбачає використання елементів мазанки, є переосмислення ролі керамічних виробів у формотворенні житлового інтер'єру (рис. 2). У сучасному житловому просторі українська кераміка представлена, як звичайний посуд, декоративні елементи простору, так і як керамічні світильники, які показують дизайнерські рішення з використанням з екологічно чистого матеріалу – глини. Поєднання цих елементів з сучасними мінімалістичними рішеннями, такими як відкриті простори, вбудовані меблі та сучасні освітлювальні прилади, дозволяє створити гармонійний житловий простір з унікальним національним колоритом. Важливою складовою цієї концепції є застосування дерева в дизайні інтер'єру, що створює атмосферу, схожу на простір мазанки (рис. 2).

Третім аспектом даної концепції є інтерпретація печі, яка була не просто декоративним елементом в українській мазанці, а центральним елементом оселі. Вона виконувала роль джерела тепла, місця для приготування їжі та символу родинного затишку [2] (рис. 1). У сучасному середовищі її використовують як декоративний акцент, зберігаючи автентичні риси, або інтегруючи у більш сучасній формі з урахуванням новітніх технологій, щоб створити атмосферу затишного українського дому.

Важливою концепцією використання елементів мазанки є інтерпретація декоративного оздоблення та предметів народних промислів, які відображають українську культуру та є її невід'ємною частиною (рис. 3). Оздоблення хати проявлялося у стінописах із традиційними рослинними орнаментами, птахів, квітів та інших народних мотивів.

Вишивка, яка була головним символічним елементом декору, прикрашаючи рушники, скатертини, наволочки того часу, виступає частиною оздоблення мазанки (рис. 3). Зараз вона є не просто декорацією, а важливим носієм традицій українського народу, яка знаходить своє відображення у сучасному просторі у вигляді декорування килимів, сучасних текстильних виробів, меблів. Це додає інтер'єру етнічного колориту та впізнаваності.

Сьогодні ці кольори дизайнери інтегрують в сучасний інтер'єр, використовуючи кольорові акценти, геометричні орнаменти та природні відтінки для створення атмосфери затишку й автентичності в модерних просторах.

ВИСНОВКИ

Українська мазанка є джерелом натхнення для створення сучасних житлових інтер'єрів, що поєднує екологічність, природність та етнічну ідентичність. Дослідження її архітектурних і декоративних особливостей виявило можливість інтеграції конструктивної та декоративної концепцій у сучасний житловий інтер'єр. Це дозволяє адаптувати етнічну спадщину до сучасних вимог, формуючи унікальні, функціональні та комфортні

простори. Таким чином, образ мазанки сприяє збереженню культурних традицій та створенню гармонійних інтер'єрів.

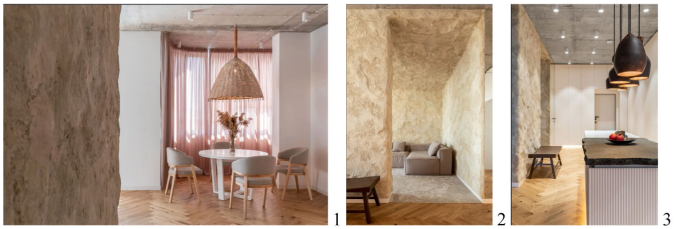

Рис. 1. Використання фактурного облицювання глиною.Mazanka apartment. Приватна квартира. Makhnostudio. Київ, Україна, 2020.

Рис. 2. Інтерпретація керамічних виробів, та печі, використання необробленого дерева.Shcrub. Приватний будинок. Makhnostudio. Козин, Київська область, Україна, 2019.

Рис. 3. Інтерпретація декоративних елементів. Теракота. Заміський будинок. Lavrov design.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Дмитрук О. Хата-мазанка та очерет. Як українські традиції "вписувати" в архітектуру та дизайн. URL: https://life.liga.net/poyasnennya/article/khata-mazanka-ta-ocheret-yak-ukrainski-tradytsii-vpysuvaty-v-arkhitekturu-ta-dyzain (дата звернення: 25.11.2024).
2. Народна творчість України. Українська хата: основні риси. URL:https://vocnt.com.ua/article/ukrayinska-hata-osnovni-risi (дата звернення: 25.11.2024).
3. Січинський В. Історія українського мистецтва. URL:https://diasporiana.org.ua (дата звернення: 25.11.2024).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ НАД НАУКОВОЮ ПРАЦЕЮ

САМОСТІЙНА РОБОТА 6.
Складання плану наукової роботи

Завдання:

- *на основі обраної теми скласти план наукової роботи.*

Вказівки до виконання завдання.

Наукова робота охоплює значну кількість положень та формує цілісне бачення піднятого дослідником питання. Обрана тема визначає мету і завдання, які планує розв'язати дослідник.

Перед написанням наукової роботи зазвичай студент пише статті (статті) і тези.

Кожна підготовлена стаття – це частина наукового дослідження. Об'єднання наукових публікацій у цілісну наукову роботу базується на концепції, логічному аналізі/синтезі знайденого дослідного матеріалу. ***В основі формування наукової роботи лежить план.***

Техніка формування плану наукового дослідження:

1. План – це архітектура наукового дослідження. У своєму понятті план містить в собі ціле, взаємно обумовлене і гармонійно пов'язане у своїх частинах.

Плани розрізняються зовнішньої і внутрішньої побудови. Перші – механічні, другі – органічні. Механічні плани зростають, головним чином, з компілятивних побудов. Органічні плани передбачають цілісне дослідження, що об'єднане однією концепцією. Наукова думка не може задовольнятися взагалі готовими планами, оскільки кожне дослідження індивідуальне, і тому вимагає свого самостійно виробленого плану.

Самостійність плану обумовлюється, проте, не лише вказаною індивідуальністю дослідницького завдання, але і особливо його якістю, а саме, служити доказом знайдених правильних, істинних результатів. Ця якість і обумовлює далі, передусім, органічність плану. Тут і лежить початковий пункт в побудові плану.

Увесь матеріал розподіляється так, щоб подальше в нім зміцнювало, з'ясовувало, доводило попереднє. Якщо дослідження ділиться на частини (розділи), то принцип організації плану залишається аналогічним. Формування організація наукової роботи потребує досвіду.

Технічно – ця організація припускає передусім перестановку окремих частин, розділів, підрозділів та ін. і взагалі усієї структури дослідження в цілому.

Переписування роботи, і при тому неодноразове, допомагає також обдумуванню і виробленню найкращого органічного плану. При переписуванні, проте, необхідно особливо строго стежити за точністю тексту джерел і їх цитування.

Важливим є розуміння форми плану.

Форма плану – це його система. Вона передбачає наявність

- вступу;
- основної частини;
- висновків.

Вступ. Вступ підпорядкований деяким обов'язковим правилам. На початку може бути пояснений заголовок роботи. Пояснення може стосуватися обраного об'єкту та предмету дослідження та їх місця у галузі науки в цілому. Це пояснення має бути подано обов'язково, оскільки тема нова, або і сам заголовок містить нові авторські терміни, або допускає різні розуміння терміну. Далі, у вступі викладається сама проблема в її постановці і, крім того, пояснюються ті наукові мотиви, які спонукали дослідника не лише вибрати тему, але і дану їм постановку проблеми. Якщо обрана тема нова, особливо ґрунтовно необхідно обумовити її постановку.

Якщо ж питання було вже поставлене раніше, необхідно коротко, в загальній формі, висвітлити його стан в літературі. Нарешті, необхідно вказати і методи, якими автор вирішує поставлене ним питання (проблему). Зрозуміло, вступ може набути і значного розмаху.

Роль вступу може бути інша, а саме певне дослідження, що «випадає» прямо із загального плану, але проте необхідним для розкриття головної роботи автора. Такого роду дослідження, викладене у вступі, хоча за формою і дещо порушує загальний план, проте органічно служить доказом. Такого роду відходи від загального плану загалом небажані і можуть бути виправдані крайньою необхідністю у зв'язку із складністю і новизною постановки проблем.

Основна частина дослідження. Основний зміст у вирішенні проблеми – головна частина роботи. Її центр – довести правильність того рішення проблеми, яке дається у вступі. Структуру викладу тексту в основній частині визначають завдання дослідження.

Основна частина тексту дослідження формується, виходячи із завдань. Вони визначають характер поділу основного викладу матеріалу на частини (розділи, підрозділи, пункти, підпункти).

Техніка поділу тексту дослідження і взагалі наукової роботи:

Для поділу тексту створюється його система (формальна), що має велике значення для легкості засвоєння написаного. Окрім частин розділів або їх підрозділів, прийнята далі система пунктів та підпунктів.

Цифри в заголовках частин роботи вживаються в дослідженнях як свого роду зупинки. Поділ на частини зумовлює перехід від однієї думки до іншої, пов'язаних між собою загальною концепцією.

При позначенні поділу частин тексту використовуються арабські цифри. Іноді користуються одночасно римськими і арабськими. Перші визначають більші розміри поділу (розділи), другі – підрозділи, пункти, підпункти.

Правильно сформована система поділу тексту, виражена цифрами і різними вищезгаданими знаками, має велике значення для подальшого формування тексту наукової роботи.

Висновки. Висновки формулюються як відповідь на поставлені у вступі завдання. Детальний огляд особливостей підготовки висновків подано у самостійній роботі 7.

Зразок виконання завдання.

Складання плану для наукової роботи:

ПРОЕКТУВАННЯ УПАКОВКИ ЯК ВТОРИННОЇ ПРОДУКЦІЇ: ЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Життєвий цикл упаковки: історія і сучасність

1.1. Стан наукового опрацювання теми

1.2. Цикл життя упаковки в історичному контексті

1.3. Екологічне мислення як частина процесу проектування упаковки

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. Формування упаковки як багаторівневого комунікативного середовища

2.1. Упаковка як вторинна продукція: функціональний аспект

2.2. Підходи до класифікації

2.3. Рівні комунікації упаковки

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. Практичні аспекти створення екологічної альтернативної упаковки
3.1. Гра як концепція проектування упаковки
3.2. Роль композиції у появі альтернативних споживчих властивостей упаковки
3.3. Багатофункціональність у формотворенні упаковки як вторинної продукції
3.4. Принципи проектування упаковки як вторинної продукції
3.5. Проектні стратегії створення альтернативної упаковки
Висновки до розділу 3
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ
Додаток А. Ілюстративний матеріал
Додаток Б. Таблиці та схеми

Складання плану для наукової роботи:

ХУДОЖНЄ ОЗДОБЛЕННЯ ШКІЛЬНОЇ ФОРМИ: ЕСТЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ І ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

ВСТУП
РОЗДІЛ 1. Історія оздоблення шкільної форми
1.1. Стан наукового дослідження теми
1.2. Оздоблення в контексті сприйняття шкільної форми
1.3. Еволюція шкільної форми та її оздоблення
Висновки до розділу 1
РОЗДІЛ 2. Художнє оздоблення форми: питання систематизації
2.1. Типологія оздоблення шкільної форми
2.2. Функціональні особливості оздоблення у шкільній формі
2.3. Способи оздоблення шкільного одягу
Висновки до розділу 2
РОЗДІЛ 3. Практика оздоблення української шкільної форми
3.1. Напрямки створення оздоблення в індивідуальних розробках
3.2. Оздоблення шкільної форми як засіб композиції
3.3. Конструктивно-технологічні особливості оздоблення
3.4. Рівні формування естетичної концепції оздоблення
3.5. Специфіка проектування шкільної форми з оздобленням
Висновки до розділу 3
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ
Додаток А. Ілюстративний матеріал
Додаток Б. Таблиці та схеми
Додаток В. Проектна розробка української шкільної форми

САМОСТІЙНА РОБОТА 7.
Підготовка висновків наукового дослідження

Завдання:

- *сформулювати висновки до розділів та загальні висновки до власного наукового дослідження.*

Вказівки до виконання завдання.

Висновки – це обґрунтування результатів дослідження, це відповідь дослідника на поставлені в роботі завдання. Висновки є синтетичним обґрунтуванням головної частини дослідження. Органічний зв'язок із текстом спонукає ще раз навести головні докази, найбільш важливі для обґрунтувань правильності вирішення проблеми.

Найбільш важливі результати наукового дослідження формулюються у вигляді висновків, які є найважливішими науковими та практичними результатами, одержаними у процесі наукового дослідження.

Висновки – це короткий виклад отриманих наукових результатів. Вони формулюються за суттю поставленої наукової проблеми.

Висновки є формою синтезу накопиченої у процесі дослідження наукової інформації, у яких містяться знання, які є новими стосовно вихідних. Цей синтез є послідовним, логічно побудованим викладенням отриманих результатів.

У висновках додається стисла характеристика питання, розкриваються методи вирішення поставлених завдань, їх практичний аналіз, наголошується на кількісних і якісних результатах проведеного дослідження, обґрунтовується їх достовірність. У висновках має даватися узагальнена оцінка виконаної роботи з аргументацією важливих наукових результатів. Висновки слід формулювати ретельно і точно, вони не повинні бути перевантажені цифровими даними або містити додатковий виклад матеріалу.

Перш ніж робити висновки, дослідник має ще раз перевірити завершеність кожної окремої частини наукової роботи і доказовість аргументації в цілому. Висновки можуть включати і практичні пропозиції, які підвищують цінність теоретичного матеріалу. Зміст висновків відтворює суть і новизну виконаного.

Для дослідника формулювання висновків є засобом самоперевірки результатів проведеного дослідження, обґрунтування яких міститься у попередньому викладі.

При формулюванні висновків дослідження слід показати відмінність результатів роботи від відомих раніше варіантів вирішення проблеми.

Приклади формулювань висновків:

- доведено ... (доведено, що концепція екологічного дизайну транслюється на сферу проектування упаковки, забезпечуючи появу екологічної альтернативної упаковки (традиційна упаковка, упаковка як матеріал і упаковка як вторинний продукт)….);
- встановлено ... (встановлено, що засобами дизайну можна продовжити термін існування упаковки на ринку, формуючи повний цикл життя упаковки як вторинної продукції («потреби – проектування – виробництво – споживання – утилізація»)...);
- розкрито ... (розкрито сутність проектування альтернативної упаковки як вторинної продукції ...);
- виявлено ... (виявлено вплив сучасних інформаційних технологій на структурно-функціональні...);
- обґрунтовано ... (обґрунтовано необхідність застосування екологічного мислення у проектуванні, що на початковому етапі розробки забезпечує генерацію ідей в контексті еко-потреб середовища та суспільства...);
- запропоновано ... (запропоновано модель проектування візуального образу як поля для комунікацій...);
- досліджено ... (досліджено принципи проектування упаковки як вторинної продукції – принцип декоративності; принцип доповнення; принцип модульності...);
- аргументовано ... (аргументовано виокремлення стратегій створення альтернативної упаковки, що передбачають: 1) програмування поведінки споживача; 2) підвищення еко-свідомості; 3) підвищення соціальної комунікабельності...);
- проаналізовано ... (проаналізовано напрямки створення багатофункціональної упаковки (розрізання упаковки на елементи; метод комбінаторики; складання і розкладання; спорідненості за матеріалом)...).

Висновки – не проста відповідь, вони є фокусом усього дослідження, синтезом, головним доказом результатів роботи.

У висновки бажано коротко ввести отриманий результат у зв’язку із загальним станом рівня науки, інакше кажучи зв’язати його з традиційними дослідженнями, виявляючи те нове, що вийшло в результаті роботи на вказаному рівні науки.

Негативною стороною тут може стати схильність автора перебільшувати значення новизни і взагалі оригінальності. Тут має бути проявлена особлива обережність. Обов'язок в цьому відношенні може виявитися і фатальний для автора, оскільки він випадково не додивився того, що те, що він вважав новим, було вже раніше висловлено, чого він не знав.

Висновки найчастіше подаються у формі перерахування результатів дослідження автора. Ця форма є природним скороченим викладом висновків, але вона не єдина.

Висновки за формою викладу можуть бути побудовані інакше: у вигляді органічніше організованого викладу. Це особливо потрібно, коли число висновків значне, що у результаті дає свого роду «словниковий» перелік. Тому в таких випадках необхідно систематизувати численні висновки, розділивши їх на певні групи, органічно зв'язавши їх у ціле.

Висновки за формою повинні закінчитися загальним коротким висновком, ніби підсумком. Така формула як завершальна дає єдність усій роботі. Зрозуміло, ця формула має бути найбільш змістовною, охоплює якнайповніший зміст усього дослідження, точною і ясною.

Висновки у науковій роботі представлені двома видами:

- висновки до розділів;
- загальні висновки.

Висновки до розділів розміщуються після викладу матеріалу розділу. Вони містять короткий результат підрозділів і пунктів, що виділені у тексті. Орієнтовний обсяг – 2/3 сторінки – 1 сторінка.

Загальні висновки виконують роль закінчення, зумовленого логікою проведення дослідження у формі синтезу накопиченої в основній частині наукової та проектної інформації. Цей синтез – послідовний, логічний виклад отриманих підсумкових результатів та їх співвідношення із загальною метою і конкретними завданнями, поставленими та сформульованими у вступі. Орієнтовний обсяг загальних висновків – 2 сторінки.

У висновках важливо сформулювати теоретичні та практичні результати наукової роботи. Текст висновків може поділятися на пункти. Висновки повинні бути сформульовані у вигляді певної кількості пронумерованих абзаців.

У висновках потрібно давати узагальнені результати. Висновки після розділів не можуть слово в слово повторювати загальні висновки, це узагальнені висновки. Тут автор підводить підсумки виконаної роботи і,

при необхідності, позначає перспективи подальшого дослідження проблеми, указує на області можливого використання результатів роботи.

На підставі отриманих висновків у роботі можуть надаватися рекомендації та пропозиції, у яких визначають необхідні, на думку автора, подальші дослідження проблеми (задачі); подають пропозиції щодо ефективного використання результатів дослідження.

Зразок виконання завдання.

Написання загальних висновків для наукової роботи:
ПРОЕКТУВАННЯ УПАКОВКИ ЯК ВТОРИННОЇ ПРОДУКЦІЇ: ЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

ВИСНОВКИ

У дослідженні розкрито сутність проектування альтернативної упаковки як вторинної продукції. Результати дослідження представлені у висновках:

1) Доведено, що концепція екологічного дизайну транслюється на сферу проектування упаковки, забезпечуючи появу екологічної альтернативної упаковки (традиційна упаковка, упаковка як матеріал і упаковка як вторинний продукт).

2) Упаковка як вторинна продукція – це упаковки, які після споживання продукту можуть використовуватися як новий об'єкт, що не пов'язаний із упакованим товаром, забезпечуючи підвищення комунікабельності упаковки та її екологічність. Засобами дизайну можна продовжити термін існування упаковки на ринку, формуючи повний цикл життя упаковки як вторинної продукції («потреби – проектування – виробництво – споживання – утилізація»). Важливою складовою проектного процесу є екологічне мислення, що на початковому етапі розробки забезпечує генерацію ідей в контексті еко-потреб середовища та суспільства.

3) Широкий спектр функцій (споживча, екологічна, захисну, транспортна, інформаційна, зберігання, навчальна, розважальна, пізнавальна і рекламна функції) упаковки окреслює сфери використання її як вторинної продукції.

5) Виділено два підходи до класифікації упаковки як вторинної продукції: комунікативний (упаковка за рівнем комунікації: однорівнева, дворівнева і багаторівнева) та функціональний підхід. Згідно функціонального підходу упаковка як вторинна продукція поділяється на групи за функціональними властивостями: багатофункціональна (упаковка-гра,

упаковка-аксесуари, упаковка-декор, упаковка-тренаженр, упаковка-органайзер) та їстівна упаковки.

6) Доведено, що гра використовується як концепція проектування упаковки, що передбачає вторинне використання. Ігровий підхід дозволив обґрунтувати аспекти проектування, що стали базовими для створення багатофункціональної упаковки. Виділено види упаковки, в основі проектування яких лежить ігровий підхід: 1) упаковка-конструктор; 2) упаковка-настільна гра; 3) упаковка-аксесуар.

7) Створення багатофункціональної упаковки здійснюється на основі: 1) розрізання упаковки на елементи; 2) метод комбінаторики; 3) складання і розкладання; 4) спорідненості за матеріалом.

8) Основними принципами проектування упаковки як вторинної продукції є принцип декоративності (ручне виготовлення вторинної продукції з використаних упаковок); принцип доповнення (можливість домислити художній образ упаковки, при якому людина стає невід'ємною частиною розробки); принцип модульності (полягає в утворенні нових об'єктів за допомогою певної кількості базових (комбінаторних) елементів для отримання вторинного продукту).

9) Розроблена класифікація стратегій створення альтернативної упаковки передбачає: 1) програмування поведінки споживача; 2) підвищення еко-свідомості; 3) підвищення соціальної комунікабельності. Синтез окреслених проектних стратегій дозволяє використати альтернативну упаковку як засіб впливу на поведінку споживача, а також з метою керування поведінкою людини на рівні підсвідомості.

Проектування упаковки як вторинної продукції у XXI ст. задає методичні підвалини альтернативного дизайну альтернативної упаковки, що базується на екологічному мисленні та сприяє підвищенню комунікативності людини.

САМОСТІЙНА РОБОТА 8.
Практичне значення результатів роботи

Завдання:

- *описати практичне значення результатів роботи у вступі та сформулювати концепцію практичної реалізації результатів наукового дослідження.*

Вказівки до виконання завдання.

Наукове дослідження завжди пов'язане із проектною (прикладною) частиною роботи. Зміст теоретичної підоснови базується на усвідомленні потреби у використанні або споживанні об'єкта проектування.

Важливою характеристикою теми є її здійсненність або впроваджуваність. Впровадження фундаментальних і прикладних наукових досліджень у виробництво здійснюється через розробки, проведені, як правило, у дослідно-конструкторському бюро, проектних організаціях, заводах і майстернях тощо.

Практичне значення одержаних результатів – складова вступу, один із основних критеріїв оцінювання наукової роботи.

Науковий результат оцінюється щодо значущості його для науки і практики та можливістю використання результатів дослідження. Якщо окремі результати дослідження вже впроваджено, необхідно підтвердити це документально.

Розрізняють декілька рівнів використання результатів наукової роботи:

- на міжнародному рівні;
- на міжгалузевому рівні;
- у масштабах галузі;
- у межах установи (підприємства).

Якщо наукова робота має методологічний характер, то її практична значущість може полягати в наступному:

- у публікації основних результатів дослідження на сторінках монографій, підручників, наукових статей;
- у наявності авторських свідоцтв, актів про впровадження результатів наукової роботи на практиці;
- в апробації результатів дослідження на науково-практичних конференціях і симпозіумах;
- у використанні наукових розробок у навчальному процесі закладів освіти;

- участі в розробці державних і регіональних програм розвитку тієї чи іншої галузі;
- використанні результатів наукової роботи для підготовки нових нормативних і методологічних документів.

Практична значущість наукової роботи методичного характеру може виявитись у наявності науково обґрунтованих і апробованих результатами експериментів методів і засобів вдосконалення економічного, технічного або соціального розвитку країни.

Даються короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів. До основного тексту слід додатково помістити документи (акт, довідка), що підтверджують практичне використання отриманих автором результатів.

Важливо зазначити *соціальний, економічний і науково-технічний ефект*, отриманий на основі впровадження результатів наукової роботи.

До результатів практичного використання в галузі гуманітарних наук належать нові методи, способи, методики, які використані або можуть бути використані у відповідній галузі, із зазначенням ступеня готовності до використання або масштабів використання.

Практичне використання результатів досліджень може бути оформлено актом впровадження, в якому зазначаються конкретні результати дисертаційної роботи, використані в роботах організації, в яких впроваджуються практичні результати.

Практичне використання результатів може бути підтверджено їх включенням в різні програми, правила, прогнози розвитку, нормативні документи, керівництва, положення, інструкції, методики і т.д. Документами, що підтверджують практичне використання, можуть бути акти впровадження, укладення та довідки органів влади, господарюючих суб'єктів, а також затверджені нормативні документи, рекомендації, методичні вказівки, в які включені результати наукового дослідження.

Практичне використання результатів може бути також підтверджено їх включенням до навчально-методичної літератури (підручники, навчальні та методичні посібники і т. д.), що підтверджується довідками від навчальних та наукових закладів.

Економічна ефективність наукових досліджень в залежності від галузі та проблеми, яка розглядається, насамперед визначається на стадії техніко-економічного обґрунтування теми досліджень, уточнюється за кінцевими результатом виконаної роботи і співставляється з отрима-

ним результатом практичного впровадження. Отже, практично в будь-якій науково-дослідній роботі поряд з вибором і обґрунтуванням теми дослідження, виконанням дослідження важливими є етапи впровадження його в практику роботи тієї чи іншої системи та оцінка ефективності.

Впровадження завершених наукових досліджень являє собою застосування наукової продукції у практичному використання (промислову експлуатацію).

Зразок виконання завдання.

Написання пункту практичне значення для наукової роботи:
ПРОЕКТУВАННЯ УПАКОВКИ ЯК ВТОРИННОЇ ПРОДУКЦІЇ: ЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

Практичне значення роботи. Результати роботи можуть бути використані: 1) у науково-теоретичних дослідженнях; 2) у навчально-методичній роботі; 3) у практичній діяльності художників, дизайнерів, що передбачає створення нових видів упаковок.

Написання пункту практичне значення для наукової роботи:
POP-UP ЯК МЕТОД ПРОЕКТУВАННЯ У ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНІЙ КУЛЬТУРІ ДОБИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Практичне значення роботи. Результати роботи можуть бути використані: 1) у науково-теоретичних дослідженнях pop-up загалом та окремих його аспектів зокрема (у формуванні фахових видань, підготовки теоретичних праць з вивчення pop-up у дизайні, видань наукового характеру з питань формування сучасних методів дизайн-проектування, словників, довідників); 2) у навчально-методичній роботі (використання матеріалів для підготовки лекцій, підручників та посібників, введення їх у навчальний процес); 3) у виставково-ярмарковій діяльності; 4) у практичній діяльності художників, дизайнерів, маркетологів, соціологів та ін.; 5) для вирішення культурологічних, історичних, поліграфічних проблем у дизайні.

САМОСТІЙНА РОБОТА 9.
Апробація наукових досліджень

Завдання:

- *підготувати звіт про наукову роботу за навчальний рік.*

Вказівки до виконання завдання.

Апробація дослівно означає «схвалення, затвердження, встановлення якостей». В даний час під терміном апробація розуміється критична оцінка з боку наукового співтовариства наукових досліджень. Причому оцінці піддаються не тільки кінцеві результати роботи, але і методики дослідження, і проміжні результати роботи.

Апробація стимулює науковця на переосмислення своїх наукових досліджень, більш глибоке їх доопрацювання, допомагає автору підтвердити або зрозуміти необхідність перегляду наукових положень.

Очевидно, що апробацію роботи з метою своєчасного отримання об'єктивних оцінок етапів проведеного дослідження, висновків та практичних рекомендацій необхідно починати з самого початку роботи над науковим дослідженням.

Найбільш поширеними способами доведення до наукової громадськості матеріалів наукової роботи є:

- участь студента в наукових конференціях, симпозіумах;
- виступи на засіданнях кафедри;
- участь у різних видах заходів наукового співтовариства;
- публікації у вигляді книг, тез доповідей на конференціях,
- депонування частин наукових досліджень.

Вагому роль відіграє й неофіційна апробація: бесіди, дискусії з фахівцями й колегами.

Необхідно відзначити, що матеріал, представлений для апробації, повинен бути оформлений у вигляді тексту доповіді, проекту, повідомлення.

Позитивним моментом апробації наукової роботи на різних наукових форумах є не тільки формування здобувача як науковця, але й одержання досвіду підготовки доповідей і виступів, ведення наукової дискусії.

При підготовці звіту про апробацію результатів дослідження використовуються наступні формулювання:

- Основні результати наукового дослідження були представлені на науково-практичній конференції _____ , симпозіумі _____.

- По темі наукової роботи опубліковано _____ статей та _____ тез доовідей, в яких знайшли відображення теоретичні принципи і результати роботи.

Надійна апробація результатів дослідження – одна з умов його коректності, вагомості, істинності, один із реальних способів уникнути серйозних помилок, перекосів, подолати особисті уподобання дослідника, вчасно скорегувати й виправити допущені помилки й недоліки.

У сучасному розумінні **апробація – це встановлення істинності, компетентна оцінка й конструктивна критика основ, методики й результатів роботи**. У ролі критиків, опонентів виступають окремі, компетентні в галузі дослідження вчені й практики, а також наукові й педагогічні колективи.

Апробація може проходити у формі прилюдних доповідей, обговорень, дискусій, а також у формі рецензування (усного чи письмового) представлених робіт. Офіційна апробація виконаних робіт часто пов'язана з їхнім прилюдним захистом (захист проекту, звіту, курсової, дипломної, магістерської роботи, дисертації).

Основні форми інформації про хід і підсумки наукового пошуку – виступу дослідника з лекціями, науковими повідомленнями. Безпосередній контакт із масовою аудиторією дозволяє надати висновкам доступнішої та переконливішої форми, показати їхню практичну цінність. Одночасно аналізують реакцію слухачів, перевіряють й уточнюють висунуті положення, зроблені висновки.

Більші можливості для апробації отриманих результатів дослідження представляють наукові практичні й методичні конференції, дискусії, творчі диспути й інші форми обговорення проблеми дослідження чи суміжних із нею тем. У процесі цих заходів демонструють й роз'яснюють матеріали, що розкривають суть пропонованих новинок, їхні переваги. У результаті дослідник прагне активніше продовжувати роботу, впроваджувати наукові результати в життя.

Природно, що для апробації повинен бути представлений хоча б у першому варіанті оформлений текст доповіді, звіту, повідомлення, проекту, курсової, дипломної, магістерської роботи.

Апробація містить осмислення й облік питань, що виникають, позитивних і негативних оцінок, заперечень і порад. Вона стимулює доробку, глибше й аргументованіше обґрунтування чи перегляд низки положень дослідження й способів доказу, допомагає переконатися в істинності положень, що виносяться на захист, чи скорегувати чи переглянути їх. У цьому випадку мова йде про підсумкову апробацію дослідження, яка нерідко є просто необхідною.

Позитивні відгуки приносять задоволення, надають упевненості, допомагають розкрити перспективи подальших пошуків. Менш приємні, але дуже корисні критичні зауваження, поради й пропозиції. Корисним є глибокий аналіз питань, що виникають. Необхідно дуже уважно й доброзичливо схвалювати усі оцінки, поради, рекомендації, так само критичні, як від прихильників, так і опонентів. Але варто реалізувати ті з них, які допомагають поглибити дослідження, підвищити його коректність і доказовість.

Апробацію наукових досліджень зазвичай оформлюють у вигляді звіту про наукову роботу.

Структура звіту про результати наукових досліджень:

1. Тематика наукової роботи.
2. Участь у роботі наукових конференцій та семінарів.
3. Публікації (статті; тези доповідей).
4. Участь у конкурсах, виставках.

Зразок виконання завдання.

ЗВІТ
про науково-дослідну роботу студента кафедри архітектури та дизайну Луцького національного технічного університету
Кліщук Вікторії Валеріївни
за 2024-2025 н.р.

1. *Тематика наукової роботи:* «Особливості формотворення 3д-друкованих меблів».
2. *Участь у роботі наукових конференцій та семінарів.*

За звітний період брала участь у наукових конференціях:

- *23-24 квітня 2024 р.* – XIV Всеукраїнська наукова конференція молодих вчених та студентів «Наукові розробки молоді на сучасному етапі», м. Київ – доповідь «Формотворення 3д-друкованих меблів»;
- *7 травня 2024 р.* – XXXVIII студентської науково-технічної конференції «Україна сьогодні: інтеграція освіти і науки» м. Луцьк – доповідь «Інноваційні технології у проєктуванні 3д-друкованих меблів»

3. *Публікації.*

За звітний період підготовані та надруковані такі публікації:

Статті у наукових виданнях

1. Кліщук В.В. 3д-друковані меблі: сучасні принципи формотворення. *Студентський науковий вісник.* 2024. Вип. 18. – *в друці*

Тези доповідей

1. Кліщук В.В Формотворення 3д-друкованих меблів. *Наукові розробки молоді на сучасному етапі:* тези доповідей XIV Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених та студентів, 23-24 квітня 2024 р. Київ: КНУТД, 2024. – *в друці*
2. Кліщук В.В. Інноваційні технології у проєктуванні 3д-друкованих меблів. *Україна сьогодні: інтеграція освіти і науки :* Тези доповідей XXXVIII студентської науково-технічної конференції, 7 травня 2024 р. Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2024. – *в друці*

“____” _____ 202___ р. Кліщук В.В.

ЛІТЕРАТУРА

1. Єріна А.М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.

2. Новіков Б.В. Творчість як спосіб здійснення гуманізму. Київ: Видавець ПАРАПАН, 2005. 332 с.

3. Рижова І.С. Філософія дизайну: теоретико-методологічні засади. Запоріжжя ЗНТУ, 2006. 540 с.

4. Стіченко Д.М. Методологія наукових досліджень. Київ: Знання-Прес, 2005. 300 с.

5. Сурмін Ю.Г. Майстерня вченого. Київ: Знання-Прес, 2006. 280 с.

6. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник. Київ: Академвидав, 2004. 208 с.

7. Шейко В.М., Кушнаренко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. 5-е вид. Київ: Знання, 2006. 307 с.

8. Мокін Б. І., Мокін О.Б., Мокін В.Б. Методологіята організація наукових досліджень: підручник вид. 3-е, змін. та доп. Вінниця: ВНТУ, 2023. 230 с. URL: https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog/view/805/1408/2677-1 (дата звернення: 07.01.2025).

9. Староста В.І. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. Вид. 2-е, випр. і доп. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 72 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54968 (дата звернення: 07.01.2025).

10. Мотенко Я. В., Шишкіна Є. К. Методологія наукових досліджень: навч. посібник для аспірантів спец. 032 «Історія та археологія»; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Іванченко І. С., 2022. 208 с. URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/f90ce187-201f-499e-9748-d6eba7fc4199/content (дата звернення: 07.01.2025).

11. Джон В. Кресвелл, Дж. Девід Кресвелл. Дизайн дослідження: підходи на основі якісних, кількісних і змішаних методів.Львів: Видавництво УКУ, 2023. 284 с. URL: https://press.ucu.edu.ua/book/dizayn-doslidzhennya-pidhodi-na-osnovi-yakisnih-kilkisnih-i-zmishanih-metodiv/ (дата звернення: 07.01.2025).

12. Коломієць Д., Швець О., Марущак О., Козак Т. Методологічні основи наукових досліджень у сфері дизайну: аналіз європейського досвіду. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.* 2022. Випуск 69. С.100-107. DOI 10.31652/2415-7872-2022-69-100-106.

Наукові дослідження в дизайні [Текст] : методичні вказівки до виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Дизайн» галузі знань 02 Культура та мистецтво спеціальності 022 Дизайн денної та заочної форм навчання / уклад. Н.В. Скляренко. – Луцьк : ЛНТУ, 2025. – 52 с.

Комп'ютерний набір Н.В. Скляренко
Редактор Н.В. Скляренко

Підп. до друку «__»_____2025 р. Формат 60x84/16. Папір офс.
Гарн. Таймс. Ум. друк. арк. 3,25.
Тираж 50 прим.

Інформаційно-видавничий відділ
Луцького національного технічного університету
43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – ІВВ ЛНТУ